

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

72. ÅRGANG

9. APRIL 1960

A V I N N H O L D E T :

KORSET - VÅR DOM OG VÅR FRELSE - PÅSKEVELD - OM
TRO OG FORFATTERGJERNING - HAR SYKDOMMEN NOEN
MENING? - ROMANO GUARDINI - VATIKANKRINGKASTE-
REN - FILM - BLIKK PÅ TIDEN - DEN SORTE KARDINAL -
UTLANDET

NR
7

NESTE NUMMER UTKOMMER 30. APRIL 1960

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo:

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.
Paumesøndag 10. april:
 Kl. 7, 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Palmevigsel i St. Josefs kapell. Prose-
 sjon til St. Olavs kirke. Høymesse.
 Kl. 19: Fastepreken ved p. Hanssen.
Skjærtorsdag 14. april:
 Kl. 10: Oljevigselsmesse. (I denne messe blir
 den hl. kommunion ikke utdelt.)
 Kl. 19: Pontifikalmesse m. preken. Kommu-
 nion. — Tilbedelse.
Langfredag 15. april:
 Kl. 12 (middag): Pontifikalgudstjeneste m.
 hyldning av korset. Kommunion.
 Kl. 19: Korsveiadakt.
Påskeaften 16. april: Kl. 20.30: Vigsel av
 påskeilden, påskelyset og døpevannet. Høy-
 messe.
1. Påskedag 17. april:
 Kl. 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Pontifikalmesse m. preken av Hs.
 Høyærv. biskop dr. Mangers.
 Kl. 19: Festandakt.
2. Påskedag: Kl. 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11 Høymesse. — Ingen aftenandakt.
Hvite-søndag 24. april:
 Kl. 7 og 8: Stille messe.
 Kl. 9: Messe m. barnas 1. hl. kommunion.
 Kl. 10.15 Stille messe. Kl. 11: Høymesse.
 Kl. 19 Festandakt for barna.
ST. HALLVARD KIRKE, Urtegt. 29.
Palmesøndag:
 Kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.00: Palmevigsel og høymesse.
 Kl. 19: Aftenmesse.
Skjærtorsdag kl. 19: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 17: Gudstjeneste m. hyldning
 av Korset. Kommunion.
Påskeaften kl. 20.30: Vigsel av påskeilden.
 påskelyset og døpevannet. Høymesse m.
 Kommunion.
1. påskedag kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse. Kl. 19: Aftenmesse.
2. påskedag kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse. — Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberget. 15.
Palmesøndag kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.
 Kl. 11: Palmevigsel. Høymesse.
Skjærtorsdag kl. 19: Høymesse m. Kom-
 munion. — Tilbedelse.
Langfredag kl. 17: Hyldning av Korset.
 Kommunion.
Påskeaften kl. 23: Vigsel av påskeilden og
 påskelyset. Høymesse.
1. og 2. påskedag:
 Kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.
 Kl. 11: Høymesse. — Kl. 18: Kompletorium.
JESU HJERTE KAPELL, Nyveien 17, Stabekk.
Palmesøndag kl. 8.40: Stille messe.
 Kl. 10.40: Palmevigsel. Messe.
Skjærtorsdag kl. 17: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 17: Hyldning av korset. Kom-
 munion.
Påskeaften kl. 20: Vigsel av påskeilden, påske-
 lyset og døpevannet. Messe.
1. påskedag kl. 8.40: Sangmesse m. preken.
 Kl. 10.40: Høymesse m. preken. Andakt.
2. påskedag kl. 8.40: Sangmesse.
Hvite-søndag 13. april:
 Kl. 8.40: Sangmesse m. preken. 1. Kom-
 munion. Kl. 10.40: Stille messe.
VÅR FRUE VILLAS KAPELL
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello)
Palmesøndag kl. 8.30: Palmevigsel. Messe.
Skjærtorsdag kl. 17: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 16.30: Korsveiadakt.
1. og 2. påskedag som på alm. søndager.
KRISTI-KONGE KAPELL,
Glads vei 23, Grefsen.
Palmesøndag, 1. og 2. påskedag kl. 9.30:
 Sangmesse m. preken.
LUNDEN KAPELL, Trondheimsveien 309.
 De tre følgende dager kl. 5.45: Tenebræ.
Skjærtorsdag kl. 18: Messe med Kommunion
Langfredag kl. 15: Hyldning av Korset.
 Kommunion.
Påskeaften kl. 23: Vigsel av påskeilden og
 påskelyset. Kl. 24: Messe.
1. og 2. påskedag kl. 9: Høymesse.
 Kl. 17.50: Vesper og sakramental velsignelse.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 10. APRIL: Palmesøndag. Ep. Filipp. 2, 5—11. Ev. Lidelseshistorien iflg. Mattheus. **Mandag, tirsdag, onsdag:** Ferialdager. **Skjærtorsdag:** Ep. I. Kor. 11, 20—32. Ev. Joh. 13, 1—15. **Langfredag:** I. lesning: Oseas 6, 1—6. II. Mosebok 12, 1—11. Lidelseshistorien ifølge Johannes. **Påskeaften:** Ep. Kol. 3, 1—4. Ev. Matth. 28, 1—7.
SØNDAG 17. APRIL: Første påskedag. Ep. I. Kor. 5, 7—8. Ev. Mark. 16, 1—7. **Mandag:** (Annen påskedag): Ep. Ap. Gj. 10, 37—43. Ev. Luk. 24, 13—35. **Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:** I påske-oktaven. **Lørdag:** Hvite-lørdag.
SØNDAG 24. APRIL: Hvite-søndag. Ep. I. Joh. 5, 4—10. Ev. Joh. 20, 19—31. **Mandag:** Evangelisten Markus. **Tirsdag:** Kletus og Marcellinus, paver og martyrer. **Onsdag:** Petrus Canisius, bekj. og kirkelærer. **Torsdag:** Paulus av Korset. **Fredag:** Peter, martyr. **Lørdag:** Katarina av Siena, jomfru.

«DEN STILLE UKES LITURGI»

utgitt av Oslo Katolske Bispedømme — 144 sider. Solid og smakfullt heftet: Kr. 6.00.
 Boken er åjour med de nyeste liturgiske reformer og omfatter alle gudstjenestlige handlinger fra Palmesøndag til Påskeaften med fullstendige tekster på norsk og latin, samt med forklaringer av seremonienes gang.
 Biskop dr. Jac. Mangers: DÅPEN SAKRAMENT. Hyrdebrev for fasten 1960 i særtrykk leveres omkostningsfritt.

ST. OLAV'S FORLAG, Akersveien 5, Oslo.

OBS.

For alle som ønsker å motta den hl. Kommunion ved aftengudstjenestene SKJÆRTORS DAG, LANGFREDAG og PÅSKEAFTEN, gjelder de vanlige fastebestemmelser, d.v.s. en må være fastende i tre timer forut for altergangen. Dog kan en inntil én time før nyte alkoholfrie drikker.

Skjærtorsdag og Påskeaften utdeles den hellige kommunion bare under eller i umiddelbar tilknytning til Messen, mens Langfredag bare under den liturgiske handling. — Disse innskrenkninger gjelder ikke syke.

De som overværer Påskenaftensmessen som tar til før midnatt, oppfyller ikke samtidig søndagsbudet, men har messeplikt 1. Påskedag med anledning til da igjen å motta den hellige kommunion.

De som overværer Påskenaftensmessen som tar til ved midnatt, oppfyller samtidig søndagsbudet, men kan ikke igjen motta den hellige kommunion 1. Påskedag dersom de har kommunisert under Påskenaftensmessen.

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberget. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchaussen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDA: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabeheimen, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

KORSET-VÅR DOM OG VÅR FRELSE

av Romano Guardini

Efter at dommen over Jesus er falt, går tingene sin nådeløse gang. Det er best å ta evangeliene for seg og lese beretningen om hva som nå skjedde. En finner den i kapitel 27 hos Mattheus, i kapitel 15 hos Markus, i kapitel 23 hos Lukas, i kapitel 19 hos Johannes. Og så må den som leser, ikke vike tilbake for de redsler som der berettes om, men huske at alt dette er skjedd for hans skyld — og derfor så meget sterkere konsentrere sin oppmerksomhet om det.

Hvorfor døde Jesus? Når en mann faller i kamp for sitt land eller når han dør rammet av en eller annen ulykke, så er grunnen til en viss grad klar, vi kan si at vi vet hvorfor det hendte, — selv om årsaken i siste omgang unnslipper oss og like lite lar seg forklare som tilværelsen selv lar seg forklare. Men på et visst plan kan vi forstå. Med Jesus derimot er det anderledes. Han faller ikke i kamp. Det er ikke slik at hans krefter svikter overfor overmektige fiendtlige anslag. Han er heller ikke noe offer for en ond og ulykkelig skjebne. Det er sant at alle disse tingene spiller med, men den egentlige årsaken må vi søke et annet sted. Alt kunne jo ha gått ganske annerledes til. For å oppdage det egentlige «hvorfor» må vi grave dypere. Vi finner det i ordene Jesus uttalte aftenen før: «Dette er mitt legeme, hengitt for dere ... dette beger er den nye pakt, sluttet i mitt blod, utgydt for dere.» Det er det samme budskapet som kommer igjen på hver eneste side av Pauli brev, og som er Åpenbaringsens hele innhold: Jesus Kristus har gjenløst oss ved sin død.

Men hvordan er denne «gjenløsningen» fortalt?

I den første setningen i den Hellige Skrift heter det: «I opphavet skapte Gud himmelen og jorden.» Katekismen legger til: «Han skapte dem av intet.» Det vil si at «før» Gud skapte verden (ordet «før» er selvfølgelig ikke å forstå bokstavelig, men er allikevel nødvendig for vår begrensede erkjennelsesevne) — altså, før Gud tenkte og ville verden, fantes der ingenting — hverken stoff eller kraft eller bilde eller hensikt; ikke engang en mysteriøs «tendens hen mot eksistensen» fantes der, men simpelthen *ingen ting*.

Gud var til. Og det er nok. «Utenom ham» trenges det ikke noe annet, for han er «den Ene» og han er «Alt». Det som finnes utenom ham, kommer fra ham: Kraft, stoff, form, hensikt, orden, ting og begivenheter, planter, dyr, mennesker og engler — alt. Mennesket kan arbeide med det som engang er gitt, eller til og med skape bilder i fantasiens uvirkelige verden; men i virkeligheten kan det ingenting skape, det kan ikke gjøre noe ut av intet. Intetheten er for ham et ugjennomtrengelig mysterium. Bare Gud, som kan skape ut fra den, som kan danne ting og stille dem inn i virkeligheten, bare han har kontakt med intetheten. Mennesket vet ikke annet om den enn at det selv mangler evne til å tre i forhold til den.

Således skapte da Gud mennesket, som ikke hadde noen egen konsistens, noen egen grunn å stå på; alt det var, og alt det hadde, kom fra Gud. Så syndet mennesket; det vil si, det forsøkte å fri seg fra denne grunnleggende sannhet om det selv, det prøvde å stille sin tilværelse på seg selv alene. Det falt fra Gud — i ordets bokstavelige og fryktelige forstand: Det forlot den ekte virkelighet for å gi seg på vei ned i intetheten. Den første intethet, den som Gud hadde kalt det frem av, var den gode intethet, det rene og klare og enkle ikke-væren. Nå vender det seg istedet til en annen intethet, en negativ: synd, ødeleggelse, død, meningsløshet, tomhet. Men det er sant at bunnen når det aldri, for det ville bety den fullstendige utslettelse. Og den som ikke er istand til å skape, han er heller ikke istand til å utslette noe fra det skaptes verden.

Gud ville ikke la mennesket bli i denne fornedrede tilstand. Han ville søke det opp og føre det hjem igjen. Det er ikke vår sak å si på hvilke andre måter han kunne ha gjort det. Vår oppgave er å holde oss til beretningen om hvordan han faktisk gjorde det. Og den forteller om et høysinn og en makt som ytrer seg slik

at nå som vi kjenner til den, er vi fristet til å si at det kunne ikke gjøres anderledes: Det var kjærlighetens fremgangsmåte han valgte.

Gud har fulgt etter mennesket og oppsøkt det — slik som det blir sagt om det bortkomne fåret og pengestykket som var mistet. Han har fulgt oss ned i vårt fornedrelsens rike, oppsøkt oss på vår vei ned mot denne intethet som vi gjennom vår handlemåte har åpnet oss adgang til. Gud har ikke bare kastet et blikk fullt av kjærlighet dit ned, han har ikke bare kalt mennesket der nede fra og trukket det opp til seg; han er selv steget derned, som Johannes så kraftig understreker det i sitt evangeliums første kapitel. Fra det øyeblikk av har der i menneskenes historie eksistert En som var Gud og menneske, og med menneskets ansvar på sine skuldre.

Det er han som har tømt begeret, fylt med menneskets skyld, like til bermen. En som bare er menneske, er ute av stand til det. Han er mindre enn sin synd, for hans synd krenker Gud selv. Han kan nok begå den, men han er ute av stand til å bli seg den fullt bevisst, og bli klar over hva han har gjort. Han kan hverken måle sin synd eller sone den. Han har begått den, men han kan ikke ta den inn i sitt liv og lide den igjennom. Den forvirrer ham, gjør ham redd, usikker, fortvilet og avmektig. Gud alene er på høyde med det som er skjedd. Han alene er istand til å se tvers igjennom det, måle det og dømme det. Og hans dom fordømmer synden, og lar dermed rettferdigheten få sitt, men han lar samtidig i sin kjærlighet synderen gå fri; det er det vi kaller «nåde». Gud ble menneske, og dermed trådte der inn i den menneskelige tilværelse. En som var istand til å ha Guds egen holdning til synden; og Gud holdt sitt oppgjør med synden gjennom et menneskes tanke, et menneskes hjerte, et menneskes legeme. Det var det som skjedde gjennom Jesu hele liv.

Menneskets fall ned i intethetens avgrunn — det som ble følgen av dets opprør mot Gud og som ikke kunne føre til annet enn at mennesket ble knust, og fortvilte — det samme fall ville Kristus av kjærlighet underkaste seg. Han gjorde det fullt bevisst, av fri vilje, og med all den følsomhet hans hjerte kunne eie. Tilintetgjørelsen måles på størrelsen av det den rammer. Ingen er død som Jesus døde, han som var livet selv. Ingen har sonet synden som han, fordi han var renheten selv. Ingen har vært så dypt nede i intethetens avgrunn som han, nettopp fordi han var Guds Sønn — slik som han lar oss forstå det gjennom disse skrekkelige ordene: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» Han ble virkelig tilintetgjort. Han måtte dø i sitt livs blomst. Hans verk ble kvalt nettopp da det skulle ha slått rot, hans ære ble sølet til, hans venner tatt fra ham. Han eide ikke lenger en ting, var ikke lenger noen ting, — «en orm og ikke et menneske». I en ufattelig smerte er det han «farer ned til dødsriket» — til intethetens golde land.

Det er der at den evige Faders uendelig kjære Sønn når den absolutte avgrunn, selve det ondes rot. Han trengte frem og ned helt til det absolutte nullpunkt, det som den nye skapning skulle springe frem fra. — De gamle talte nettopp om gjenskapelse — nyskapingelse av det som allerede eksisterte, men som hadde vendt seg bort fra sitt opphav: dets forvandling til et nytt vesen, et nytt menneske, nye himler og en ny jord.

Kristus på korset! Ingen vil noen gang kunne trenge til bunn i dette mysterium . . . I den grad vi er kristne og lærer å bli Kristi venner, kan vi begynne å ane noe

av det — å forstå en aldri så liten smule av hans absolutte hjelpeløshet, hans fullstendige forlatthet. Her ender allting, alle anstrengelser, all kamp og strid. Hele hans vesen, hans legeme, hans hjerte, hans tanke er styrtet ut i en altoppslukende lidelses ildmørje, underkastet dommen over hele menneskehetens skyld — den dom som der ikke gis noen utgang på, som alene døden kan bringe til opphør . . . Det er opp fra dette dyp at den allmektige kjærlighet kaller en ny skapning til live.

Kanskje fatter man noe av det som her foregår, når man er vidne til hvordan en kjær skapning er blindet eller skrøpelig eller bortkommen eller forherdet; når man maktesløs forsøker å vriste ham ut av rivalens hender. Man har følelsen av at man måtte kunne gripe ham i selve dypet av hans vesen, nå like inn til kjernen, til naturens dypeste røtter, der hvor grensene mot intetheten går . . . Eller også, når man betrakter seg selv og konstaterer hvordan det er gått en: Dette har jeg sett, dette har jeg opplevd, dette har jeg gjort, dette har jeg latt være å gjøre, dette burde jeg ha gjort; her strekker jeg ikke til, der viser jeg meg blind, svak, feig, sta, en fange av mine vaner. Det er da en føler at en skulle frigjøre seg fra sitt eget jeg, ta sin tilflukt til Gud, ute i det frie rom. Men så kan en det ikke. Til det trengtes en energi som grep fatt i og vendte ut og inn på sjelens innerste og dypeste lag, på det mest personlige . . . La oss føre denne tanken videre, og anvende den på Kristus. Den innsatsen som hans liv gjaldt, det var menneskeheten, alle mennesker, hvert enkelt menneske, med hele sin skjebne; det var verden, som mennesket gir sin siste og egentlige mening; det var selve tilværelsen. Men alt dette var nå i løgnens vold, bortvendt fra Gud til dypet av sitt vesen, forherdet like til sine ytterste grenser. Og alt dette var det hans oppgave å la fødes påny, ved å gripe det fatt, bære det inn i sitt hjerte, la det bli en del av sitt liv, og føre det alt sammen med seg på sin ferd ned i intethetens avgrunn, for at den hellige allmakt kunne reise det derfra igjen og ta fatt på det nye skaperverk.

Siden Vår Herre døde på korset, er alt dette blitt til virkelighet. Og denne virkeligheten har forvandlet verden. Det er i kraft av den vi lever. forsåvidt som vi i Guds øyne eier noe liv.

Til enhver som spør: Hva er det som er sikkert her i verden, så sikkert at man kan bygge sitt liv og sin død på det — er da svaret: Kristi kjærlighet. Livet lærer oss at den ytterste virkelighet, den som vi alene kan forlate oss på, det er ikke menneskene, ikke engang de beste, dem som vi elsker aller høyest; det er heller ikke vitenskapen, filosofien, kunsten eller noe annet av menneskeåndens produkter; heller ikke naturen, den store bedrager, heller ikke tiden, eller skjebnen . . . Det er ikke engang uten videre Gud, for vår synd har fremkalt Guds vrede, og hvordan skal vi kunne vite, uten Kristus, hva vi har å vente fra ham? Alene Kristi kjærlighet er viss. Vi kan ikke engang si Guds kjærlighet, for når alt kommer til alt, så er det bare gjennom Kristus at vi vet oss elsket av Gud. Og selv om vi visste det uten Kristus, ville det nytte oss lite, for kjærligheten kan være like ubønnhørlig og hård som den er ren og edel. Det er gjennom Kristus alene at vi vet, kjærlighet innbefatter også hans tilgivelse. Ja, slik er det: Vår eneste visshet er den som åpenbares gjennom korset; Jesu hjerte er alle tings opphav og endemål.

Påskekveld

Av EMIL BOYSON

Vi har gjestet Menneske-sønnens grav.
Fjernt sank søvn på evighetens hav.
Som en lysglans, blékt til hvile lagt
i all kveldens luft, er Alt fullbragt.

Lat oss i den skumring vandre hen
før vi vet hvad ennu står igjen, —
før vi vet om også Vi får se
blod og gull i påskegryet lei!

Vi som blott ved billeder og ord
kjenner Korsets kvaler — vi som tror
blott med s j e l e n og dog finner m e r
enn d e n s avglans bakom dét som skjer —:

vi vil her, i skyggen vek og klar
— pausen før Hans seir blir åpenbar —,
vandre hen med drømmens stille skridt
som om ingen kamp var gjennomstridt . . .

Himmelluftens gjennomlyste væll
dimmes uvisst mellom dag og kveld;
jorden svimrer i den rædde fred
hvori himlens kulde skumrer ned.

Trostens klage kaller mot en ro
lydløst voksende lik havblikks flo;
månen hildrer koldt på kveldens rand
med en drøm som kanskje snart er sann.

Våren, ung og almaktsblek og sky,
mot en skjebne stirrer uten ly:
Spør mig ikke hvad som stunder til,
Alt skal komme uten at vi vill!

Lat oss møtes mens all gru er gjemt
og vor lykke grubler ubestemt:
skjønt vi vet, vor lodd er alt beredt
førend vi vor første sorg har sett . . .

Lat oss hverken søke eller fly
synet månen skjuler bak sin sky —
dunkel stole på vor taushets pakt
uten bud fra englen som står vakt!

Dunkelt hengitt i en hellig tvang,
tro og tyngdeløs lik fuglens sang,
lat oss ikke løfte slørets flik
for en løndom lammende og rik!

Lat oss nøle i den hvite kveld
midt imellem verden og oss selv;
ikke bryte horisontens ring,
ikke vildres av de skapte ting —

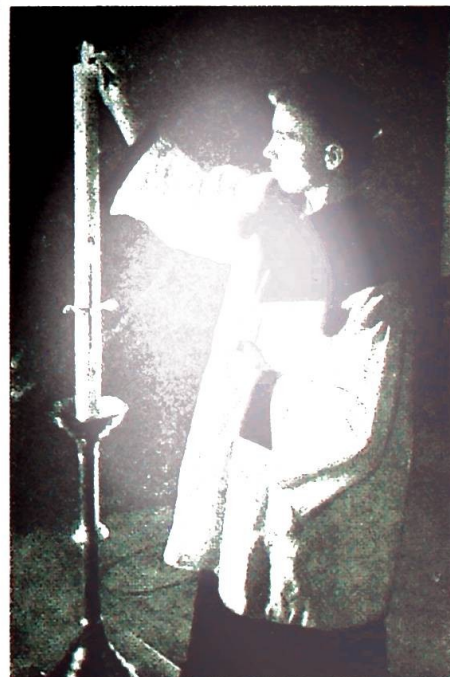
famle varlig over sjelens grunn,
skåne evighetens lette blund;
Alt skal være som om intet var,
Alt stå rundt oss lik et usagt svar!

DEN TOMME GRAV

*«Naglet til korset, men av fri vilje, du miskunnsrike!
Utstrakt i graven som en død, du livets kilde. Slik knuste
du dødens herredømme, du mektige, gjennom din død.
For deg skalv Helvedes porter da forgangne tiders døde
oppsto med deg, du menneskenes eneste venn! Konge ut-
spent på treet, å eneste mektige — du har rystet all
skapningen. Hvilede i din grav gjenreiste du de henfarne
og gav vår slekt udødeligheten og livet. Livgiver —
Kristus: Vakrere enn Paradiset og blendende som en
konges tronsal er din tomme grav — den som er vår opp-
standelses kilde!*

(Den byzantinske påskeliturgi).

Emil Boyson's dikt «Påskekveld» er med forleggerens
tillatelse gjengitt fra «Utvalgte dikt» (Gyldendal 1959).

I fjor utga Cappelens Forlag Finn Halvorsens første større skjønnlitterære arbeide siden siste krig, den legendeaktige romanen «Jomfruen, helgenen og banditten». Den falt i meget god jord hos noen av våre mest kresne kritikere. «En sikker kunstner har skapt denne fortellingen», skrev «Dagbladet»s Ragnvald Skrede. Og Odd Eidem tok frem noen adjektiver som han sjelden bruker, da han blant annet skrev: «Selv den religiøst indifferente må bevegges av hovedbudskapet i et verk som dette... her har noen skrevet på livet og døden løs... I boken finnes så mange verdier at vi må kalle dem sjeldenheter i dagens litterære Norge. Enkelte partier har klassisk renhet.»

I en alder av 66 år, etter rystelser og opprivende motsetninger som hadde bragt ham i hatsk konflikt med nær sagt hele det litterære Oslo-miljø og det lesende publikum som engang var hans, syntes det som om Finn Halvorsen med ett slag hadde gjenvunnet adskillig av den forfatterposisjon han inntok i mellomkrigstiden.

Finn Halvorsen er prestesønn, og har barne- og ungdomsminner fra prestegårder i Luster i Sogn og i Borgund ved Alesund. Han sier selv at et hudløst, overfølsomt sinn gjorde hans barndom på mange måter ulykkelig, og sikkert finner vi her noe av forklaringen på den vårheten for barna — og særlig det verdensfremmede, ensomme barn — som vi møter i hans bøker. Han ble student i 1912, og begynte på teologien. Det var midt i utspringet av kirkestriden mellom ortodokse og liberale — en forvirret tid i norsk kristenliv. Finn Halvorsen oppga snart teologistudiet, og lot seg fange inn av hovedstads-journalistikken. I mange år var han litteratur- og teaterkritiker i forskjellige Oslo-aviser, særlig «Aftenposten» og «Morgenbladet». Hans penn var skarp og fryktet — han var hensynsløst uavhengig i sin ros og dadel og hevdet meninger og prinsipper som måtte virke ettertrykkelig «umoderne» fordi de gikk krasst og lidenskapelig på tvers av 30-årenes radikale ortodoksi.

Samtidig utga han romaner og skuespill. En rekke av de sistnevnte ble oppført på Nationaltheatret, og mange av den litt eldre generasjon vil vel huske særlig de to siste av dem: «Abrahams offer» fra 1938, en nifs studie i foreldretyranni, og «Den fattige fra Assisi», en agnostikers forsøk på å finne en naturlig forklaring på helgenens utfordring.

Italiaopphold i mellomkrigstiden hadde gitt Halvorsen sympati for fascismen, og under okkupasjonen i Norge

Om tro

Finn Halvorsen har i gode og onde dager bodd i en hyggelig og personlig utstyrt leilighet i Middelthunsgate, innenfor hørevidde av Angelusklokken til en liten kirke hvor han, trofast som et urverk, har sin daglige gang.

— Deres debutbok het jo «I skriftestolen», Halvorsen?

Finn Halvorsen ler motvillig og rister på hodet: — Den hadde ikke noe som helst med en virkelig skriftestol å gjøre, sier han, og lukker dette kapittel før det overhodet er åpnet. — Men i en av mine tidlige romaner finner De denne replikken: «Går det galt med alt annet, får jeg bli katolikk!» Den var forresten skrevet i galgenhumor — jeg sendte lange blikk til katolisismen i mange år, men det kunne ikke bli til noe dengang. Jeg kjente ikke bønnens mulighet engang. Allikevel tror jeg der har vært en slags konsekvens i min søken. Jeg husker engang jeg møtte Kristian Elster, og kom i snakk med ham om litteratur og moral. «Moralen interesserer meg overhodet ikke,» sa han, hans syn var rent estetisk. «For meg betyr den alt,» svarte jeg.

Hva er «kristen» litteratur?

— Der rører De ved noe som det skulle være interessant å høre litt nærmere om. Siden krigen har der jo vært voldsomme diskusjoner herhjemme omkring nettopp dette: Har dikteren moralske forpliktelser overfor sin leser? Hva mener De om det?

— Jeg tror det egentlige moralske krav til et dikterverk, det som vi aldri kan gi kjøp på, er sannhetsverdien, troskapen mot den fulle og hele virkelighet. Folk forestiller seg ofte at enhver «dristig» skildring fra det seksuelle eller andre områder i og for seg er forkastelig.

— Og det er de altså ikke?

— Ikke nødvendigvis. En dikter må velge mellom søndagsdiktningen og sin troskap mot virkeligheten, og det valget er ensbetydende med et valg mellom ukunsten og kunsten. De som ikke tåler å se eller vite hvordan syndere ter seg, får da la boken ligge. Det avgjørende er jo ikke

inntok han standpunkter og påtok seg tillitshverv innenfor «nyordningen» som gjorde ham til en forgrunnsfigur i NS' forsøk på å tvangsdirigere kulturlivet.

Rettsoppgjøret kom derfor til å ramme ham særdeles hardt, og førte ham inn i en dyptgripende personlig overbevisningskrise. I motsetning til mange av sine tidligere politiske meningsfeller har Finn Halvorsen hatt moralsk mot til gjentatte ganger offentlig å brenne sine gamle guder gjennom debattinnlegg i dagspressen etter krigen.

I 1948 ble han opptatt i den katolske kirke.

I dette intervjuet ser Finn Halvorsen blant annet tilbake på et halvt århundres kjærlighet til og arbeide med litteraturen ute og hjemme, og sier noe som vi synes har vekt, når det gjelder dens forhold til kristensinnet.

og forfattergjerning

hva dikteren skildrer, men hvordan han gjør det, — det vil si: om han gjør seg selv og leseren til medskyldige i det onde som fortelles, eller ikke. La meg uttrykke det så krasst som ved å si at dårlig «religiøs» diktning og dårlig seksualdiktning minner om hverandre. Begge vanhelliger de mysterier. Man kan skrive både godt og dårlig om kjærligheten, som man kan skrive godt og dårlig om Gud.

— Er det noen kristne forfattere som De synes illustrerer dette?

— For min del har jeg mottatt de sterkeste og mest rystende inntrykk fra Georges Bernanos og Graham Greene. Begge har vist oss muligheten av en stor diktning som tar opp de dristigste religiøse temaer uten å forløfte seg — ja som våger å utforske endog synden og bunnfallet. De synes meg å skildre dystre og tragiske sider ved menneskelivet slik at de fortøner seg som et slags negativt gudsbevis.

— De nevnte to katolske eksempler. Men der er da også protestanter — ikke minst i vår egen litteratur. Ronald Fangen, Sigurd Christiansen...

— Ronald Fangen var ikke noen dikter av format i mine øyne. Sigurd Christiansen derimot... Han var jo dikter. Men det er som om all denne religiøse sjelegranskingen aldri egentlig hever seg opp til helligdommen. Jeg savner tilbedelsen — det vil si: Et virkelig Gudsbilde og en sans for hellighetens mysterier i all denne nyprotestantiske diktningen. Den er for mye psykologi — for lite ærefrykt og lovsang.

I den hellige Frans' tegn.

— De synes å ha et ganske spesielt forhold til Frans av Assisi — blant norske kunstnere er det visst bare Henrik Sørensen som er så engasjert på den kant?

— Frans av Assisi skylder jeg på et vis min konversjon. Under ett av mine femten Italia-opphold dro jeg med min hustru og noen venner opp til Assisi en påske, for å rangle litt rundt og se på en deilig gammel by. Jeg ble så grepet av Frans' liv og kristendom, slik som den møter en på alle hans veier der nede, at jeg visste ikke min arme råd. «Du må bli katolikk,» sa jeg til meg selv. Jeg var artikkelkorrespondent for «Aftenposten» i Rom dengang, og da jeg kom tilbake dit, overveide jeg mulighetene for det. Dengang forekom de meg stengt — jeg levde et alminnelig, borgerlig liv som en gjennomsnitts avkristnet norsk protestant, og viste tanken fra meg. Men den opptok meg voldsomt. I et selskap noe senere hjemme i Oslo traff jeg Monsignore Henrik Irgens. Han innså nok at jeg langtfra var moden for en slik overbevisning, for da jeg, noe henkastet, sa: «Jeg har så lyst til å bli katolikk,» svarte han tørt: «Ja, det sier alle ved den tredje pjoalter!» Den traff!

— De skrev jo et drama om Frans, før De ble katolikk?

— Ja — «Den fattige fra Assisi». Temaet opptok meg og utfordret meg — det ble nødvendig å søke en slags rasjonalistisk forklaring på noe slikt som helgenen. Det var selvfølgelig ikke mulig — hverken psykologisk eller kunstnerisk — og dramaet ville fått en annen utgang idag. Men min kamp med det gåtefulle i ham fikk betydning for meg selv. Og nå sitter jeg her med en oppgave som bare bekrefter min beundring og kjærlighet overfor Frans: Ansgar Forlag har bedt meg oversette Johannes Jørgensens berømte biografi over ham, som altså nå endelig skal foreligge på norsk.

— Har De inntrykk av at andre norske forfattere av Deres slektledd mottok religiøse inntrykk i Italia?

— Ja, det har jeg. At Nils Kjær etterhvert fikk dyp og sympatisk forståelse for visse sider ved den katolske kirke, kan jo enhver lese ut av hans «Siste epistler». Både han, og kanskje Sven Elvestad, mottok inntrykk som muligens nå i etterkrigstiden ville ha kunnet bli avgjørende for dem. Men tyve- og tredveårene var jo noe helt annet. Særlig tredveårene var en ulykkelig tid — freudianismen og marxismen følte som et kvelertak på åndslivet.

Tro og forfattergjerning.

— Og siden kom jo krigen...

— Ja, siden kom krigen og det som fulgte etter den. Selv ble jeg katolikk på Ilebu.

— Et direkte spørsmål: Har De inntrykk av at noen virkelig forfatterbegavelse gikk under i rettsoppgjøret?

— Ærlig talt: Nei. Av de forfattere som sluttet seg til NS var der vel bare to hvis talent var innlysende — Asmund Sveen og Kristen Gundelach — og begge har da vært litterært virksomme etter krigen. Rettsoppgjøret bragte oss til taushet noen år. Det var visst bare av det gode. En slik rystelse burde jo kunne gi et menneske nye og store indre verdier, hvis det har bæreevne nok til å gjennomleve den. For min del var det bare mulig ved en omstilling fra å tilbe mennesker — det er jo diktaturets kjerne — til å tilbe den levende Gud alene.

— Og hvordan ser De på forfattergjerningen i lys av denne tro, Halvorsen?

— Jeg er selv den første til å vite at jeg har skrevet mye dårlig. Men jeg har aldri skrevet noe mot min samvittighet — jeg har alltid skrevet ut fra det som var aktuell sannhet for meg. Jeg kan nå se feil ved mine bøker som jeg dengang ikke så. Men jeg angreir ikke på at jeg skrev dem. Da Axel Jensen ifjor fikk en storm over seg for å ha skrevet romanen «Line», måtte jeg tenke på hva jeg selv opplevde da jeg hadde skrevet «En mann uten ansikt». Jeg har lest «Line» og likte den ikke, fordi temaet var dårlig. Men forfatteren er god — en av de

HAR SYKDOMMEN NOEN

S pørsmålet over disse spalter er ett av dem som vel før eller siden melder seg i hvert eneste menneskeliv. I opprør eller i resignasjon — fordi en selv kastes på sykeleiet, eller fordi mennesker som en har kjær må lide under sykdom. Det stilles også på en påtrengende måte av mennesker for hvem sykdommen er yrke — leger, sykepleiersker og andre — og som derfor hver dag ser inn i en mørk sektor av menneskelivet. Disse betraktninger er altså ikke skrevet for dem som synes synd på seg selv under en forbigående Asia-syke eller lumbago. De sikter til de mange som i sitt eget eller i andres liv må forsone seg med den tanke at sykdom for dem selv og for andre mennesker er en mer eller mindre konstant livsform, og følgelig — sier kristendommen — et kall. Hva er det for et kall, og hva kan en overhodet utrette av verdi fra noe så livshemmende som en sykeseng? Kristendommen har faktisk — rett forstått — et svar på de viktige spørsmålene. Et svar som enhver som lider riktignok selv må tilkjempe seg, fordi det er en dyrekjøpt sannhet. Men det er også en sannhet som åpner en hel verden av håp og tillit.

«Der er skjedd noe med lidelsen siden Kristus led». (Guardini).

For det første: Hva er egentlig sykdom? En lege — eller et leksikon! — ville svare at sykdom er et vagt fellesnavn på tilstander som følger av forstyrrelser i kroppens normale funksjoner. Og dermed er unektelig noe viktig sagt om sykdommen. Men slett ikke alt. Ja — ikke engang det viktigste. Det er nemlig et kort og utilfredsstillende svar på nettopp sykdommens hvorfor.

Den store franske legen og fysiologen Claude Bernard formet engang det berømte paradokset at «et sunt menneske er ganske enkelt et menneske som er uvitende om sin egen sykdom». Derav blant annet faren ved å forlese seg på legebøker!

Nettopp det som vi forstår ved livet i rent fysisk forstand, altså vår kropps livsfunksjoner fra mors

virkelig lovende. Og jeg er overbevist om at det er en bok skrevet i alvor og fortvilelse. Der er livsintrykk en er nødt til å skrive fra seg for å kunne leve videre. En forfatter kan godt selv avsky sin egen bok, og allikevel være nødt til å skrive den nettopp slik. Som jeg sa, så skylder forfatteren sin leser sannheten — «dårlig» litteratur er først og fremst løgnaktig litteratur.

— Maritain sier etsteds at en må ikke foresette seg å skape «kristen kunst». En må — stadig dypere — leve kristenlivet, og så skape kunst. Bare da blir den ekte. Tror De det er riktig?

— Det er jeg helt enig i.

— Til slutt: Hvilke fremtidsplaner har De?

— Til høsten — hvis Gud unner meg liv og helse — reiser jeg for sekstende gang til Italia.

— Med en ny bok i kofferten?

— Nettopp!

liv til graven, er jo nemlig en underlig blanding av ordnet forfall og nydannelse, i uavbrutt spenning og mer eller mindre harmoni — noe som gjør at grensene mellom sunnhet og sykdom er bevegelige og temmelig uoversiktlige.

Som menneskelig erfaring er jo imidlertid sykdommen dessverre klar og utvetydig nok: Sunnheten skjønner og verdsetter vi aldri så høyt som i det øyeblikk da vi har mistet den, og smerten for alvor tar bolig i vårt nervesystem.

Den egentlige årsak

Kristendommen er en helhetsforklaring av vår tilværelse som mennesker. Derfor har den også et viktig og viktig ord å si oss om den vanskelige delen av vår virkelighet som vi kaller sykdom — og lidelse overhodet. Det første den sier kan virke som en selvfølge. Men det er i tilfelle en selvfølge som av og til blir benektet: Nemlig at sykdommen og lidelsen er og forblir *et onde*, en fiende. Å ville bortforklare lidelsen som en illusjon, det er å ville øve vold både mot vår bestemmelse og vår natur.

Det som Kirken blant annet kjenner og lærer oss, det er denne naturs historie. Og det er her at sykdommen og lidelsen finner en viss forklaring. Smerten, sier kristendommen, er ikke skapt av den Gud hvis hele skaperverk var «såre godt». Smerten er kommet inn i tilværelsen gjennom menneskets opprør mot Gud og vår adskillelse fra ham. Lidelsen er selve kjennermerket på en tilværelse adskilt og borte fra Gud. Hva teologene kaller det «paradisiske» menneske, enten vi nå tenker på skapelsesmytens mennesker i Bibelsens første bok, eller vi tenker på Johannes' visjon av det frelste menneske hinsides, kjenner ikke smerten fordi det kjenner ikke synden.

En lege, en fysiolog vil selvfølgelig straks spørre: Kan vi overhodet tenke oss en legemlig, en organisk

MENING?

tilværelse uten smerte? Uten alderdommens forfall? Uten dødens utgang? Kan vi forestille oss vårt nåværende legeme uten smerte, slitasje og død?

Nei — det kan vi ikke. Men, sier kristentroen, den fysiske tilværelse Gud Skaperen opprinnelig ga mennesket, med fullkommen harmoni mellom sjel og legeme, var noe meget forskjellig fra det som vår fysiske natur er blitt til, under syndens og dødens herjende innflytelse. Og det er felles kristen tro at Gud skal engang gjenreise sitt opprinnelige skaperverk også hva den menneskelige fysikk angår. Det er den fullkomne form for legemlig tilværelse som Kristus lar sine disipler få et glimt av under den mystiske begivenhet som Evangeliet kaller «Forklarelsen på berget», og som også blir åpenbar i hans legemlige eksistens etter oppstandelsen: «Da skrek de, for de trodde at de så et fantom. Men han sa: Frykt ikke! Det er meg!»

En uhyggelig sammenheng

Den kristne åpenbaring setter med andre ord opp en klar og konsekvent forbindelse mellom vårt moralske fall og vår lidelse, — mellom de lover for livet som vi selv egenrådig setter i Guds lovers sted, og den smerte som livet følgelig gir oss. Dypt nede i vår tilværelse finnes der altså en hemmelig og uhyggelig sammenheng mellom det onde vi mennesker *gjør*, og det onde vi *lider*.

Det lar seg tydelig lese ut allerede av det Gamle Testamente. Men Kristus gir denne lidelsens forklaring den siste og ytterste mening både gjennom sine ord og gjennom sitt liv. Kristus helbreder og Kristus lider i sitt eget legeme — og i hans følge og fotspor fører den kristne kirke i sine tusen hospitaler en hvileløs kamp mot den fysiske smerte, samtidig som den lærer oss å bære den unngåelige smerte på en måte som setter den i håpets og livets — ja, i *frelsens* tjeneste, ikke i nødens og fortvilelsens.

Kristus lærer oss dernest noe uhyre viktig: Nemlig å se på sykdommens skjebne som en *felles* menneskelig lodd, og forbyr oss å se en direkte årsaks-sammenheng mellom det *enkelte*, individuelle menneskes sykdom og dets personlige synd. «Hvem har syndet, han eller hans foreldre?» spør disiplene over en blindfødt, ut fra en tankegang som vi også gjenfinner i Jobs Bok og på mangt et sykeleie ennå idag: Det var fordi du gjorde det og det, det er fordi Gud har forkastet deg og straffer deg, at du nå ligger her!

Kristus svarer: «Hverken han eller hans foreldre...» Skyldfrie var de neppe, men sammenhengen her er ikke *proporsjonell*. Synden er vårt felles ansvar og smerten vår felles lodd i meget større grad enn vi kan ha noen oversikt over, og vi lider allesammen både for vår egen og for hverandres skyld.

Smerten — en grobunn

Men kristendommen sier også noe mer — noe som ingen annen kan si oss. Der sies og skrives ganske visst omkring oss en mengde mer eller mindre lettvinde ting om «lidelsens mening» — fortrinnsvis av menne-

sker som selv ikke lider. «Lidelsen er menneskenes høyskole», sa engang det kjernesunne og kjempesterke overskuddsmennesket Bjørnson. Det virker ikke helt som om det kommer *De profundis*, selvom dikteren har mange og underlig farbare veier i andres sinn og kår.

Nå kan jo imidlertid den første og beste iblant oss se det stikk motsatte i det nærmeste sykehus: At lidelsen kanskje like ofte fornedrer og av-humaniserer mennesket. Der er nemlig noe dyrisk ved smerten som synes å tyne sjelen i oss. Og det er sandelig ikke overspent mystikk, men virkelighetsnær forståelse når Kirken går til sykeleiet utrustet med *overnaturlige* hjelpemidler. For det blott og bart naturlig menneskelige, både i pasienten og i de beste av dem som pleier ham, kommer her oftest til kort overfor herjingene.

Vår evne til å kunne bære — lenge og utholdende — sykdommens prøvelser er jo i virkeligheten bare et resultat av vår bære-evne og vår livsholdning overheadet. Og det er ressurser som bygges opp i de *sunne* dagene.

Smerten — et mysterium

Hva sier da kristentroen oss om smerten? Den sier: Der er én enkelt tanke, én enkelt visjon, én enkelt trossanhet som siden Kristi død og oppstandelse har innebåret veldige ressurser for kraft og utholdenhet, ja, mot og glede midt i lidelsen, for millioner av mennesker. Det er denne overbevisning: Lidelsen, smerten, er *en likedannelse med Kristus*, en viss sammenfletning av hans og vår lodd, et slags skjebnefellesskap mellom ham og oss.

Denne kristne sansen for det lidende menneskes mystiske verdighet er ikke bare grunntanken bak hele sykepleien i vesterlandene — det trekk ved vår sivilisasjon som forbauser og imponerer ikke-europeerne

mest. Den er også for utallige lidende mennesker et lys og en hjelp gjennom deres verste stunder og inn over dødens terskel, til en bedre tilværelse.

Dette smertens forbilde i kristentroen, det største forbilde av alle, får oss til å forstå noe som vi utenfor troen ville holde for umulig, der vi ligger knekket av sykdommen — unyttige, uvirksomme, en byrde for andre og en angst for oss selv. Nemlig dette: Smerten, lidelsen — den som i seg selv er livsfiendtlig, ufruktbar og meningsløs — den har engang vært selve redskapet for det største i historien. Kristus frelste menneskeheten gjennom lidelse. Kristi smerte utrettet, betydde og skapte det største i verden: Vennskapet med Gud. Det er ikke poesi. Det er ikke myte. Det er sannhet.

Mon ikke et menneske som ligger nedbrutt på en sykeseng, og som i de lange våketimer begynner å fatte at det er denne rystende og utfordrende sannhet om Jesu kors han eller hun faktisk er døpt til, og må stå og falle med som troende menneske, mon det ikke også allerede aner *følgene* av denne sannhet. Hvis det nemlig forholder seg slik at Kristi lidelse var skapende, ja hadde den høyest tenkelige mening i livets tjeneste; og hvis det videre forholder seg slik at Kristus er intimt forenet med vår menneskenatur og vår skjebne — da kan jo også *vår* smerte og *våre* prøvelser gå inn som en liten, men faktisk energi i dette veldige frelserverk. For dette verket skjedde ikke bare engang for alle, i fortiden. I en viss forstand fullendes det fortsatt og uavbrutt til tidenes ende. Her demrer et lys over sykesengen.

Smerten — et fellesskap

Dette er noe sentralt i det som en på kristen grunn forstår ved «lidelsens mening». At der kan være *moralske* muligheter i lidelsen, for den som har krefter og reserver nok til å vokse på den, det innser vi jo alle nokså lett. Når apostelen Paulus klager over det han kaller «brodden i kjødet» — trolig dreier det seg om en kronisk lidelse — ser vi jo at han selv trekker en moralsk slutning av sin plage: «Jeg ba Gud at han ville ta den bort, men han sa: Min nåde er deg nok!» Og egentlig *sammenligne* sin lidelse med Kristi lidelser gjør vel ingen kristen, om han enn får kjenne det fulle mål av smerter som vi overhodet kan tåle. De er typisk kristne ord, de som vi finner i dette hjertesukket av den hellige Filip Neri; engang han var syk: «Min Gud! Du henger på ditt kors, mens jeg ligger i min seng!»

At smerten kan være en skole for vårt ubøyelige sinn, er med andre ord en nærliggende erfaring. Vi har vel alle erfart hvordan en overstått sykdom har både lært oss noe om vår begrensning og unnværlighet, og fornyet vår takknemlighet over sunnhetens gave.

Men den kristne tro trenger dypere — den setter det lidende menneske inn i et stort *fellesskap*. Ja — den utretter dette utrolige, at det er nettopp når legene ryster på hodet og slår ut med hendene fordi alt menneskelig håp er ute, at et menneskes vesentlige livsgjerning og innsats i Guds rike kan bli virkeliggjort.

Dette er noe som sprenger grensene for det vi vanligvis forstår med sjelsstyrke og moralsk mot. Paulus var jo ellers ikke bare moralist, men også mystiker, når han sier: «Jeg utfyller i mitt legeme det som mangler i Kristi lidelser.» Mangler der da noe i Kristi lidelser? Nei — og allikevel har menneskets lidelse en

mulighet for å gå inn og opp i Kristi fullbragte og fortsatte lidelse i Kirken, Hans mystiske legeme, som en av det åndelige livs store, skapende krefter.

Dette er en svimlende dristig tanke. Men den er et kjernepunkt i kristentroen, og den åpner et menneskeåndens imperium nettopp for mennesker som kanskje aldri mer vil komme opp fra sin sykeseng. Dikteren *Léon Bloy*, som selv visste hva sykdom var for en byrde, skriver i en av sine bøker noen merkelige og gripende ord om dette: «Mennesket har rom i sitt hjerte som ennå ikke eksisterer, og lidelsen trenger inn i dem, forat de skal begynne å eksistere.»

Smerten — et redskap

En kan diskutere i det vide og brede hva «åndsliv» egentlig er for noe, og det blir da også gjort. Men mon der finnes noe mer imponerende uttrykk for menneskelig åndskraft enn hva vi leser ut av selvbiografien til den hellige Teresa av Lisieux: Denne unge og, rent menneskelig talt, provinsielle karmelitter-nonnen som døde 24 år gammel av tuberkulose, ligger febervarm og fysisk avkreftet i sitt klostres sykestue og vet — stillferdig og klart og ganske uhysterisk — at hennes bønn og hennes hengivelse midt i smerten er en faktisk virkende kraft i Kirkens misjon tusener av mil borte, i land som hun aldri har sett og aldri får se. Ikke fordi hun tillegger seg selv noen betydning som personlighet, men fordi hun — modnet av lidelsen — har oppdaget den grunnsannhet at Kristus lider sin frelsende lidelse i dem som tror på ham. Eller med andre ord: At lidelse *kan* erfares som en nåde, fordi den kan bli et troens og forløsningens redskap i Guds store husholdning. Det destruktive, det nedbrytende og ødeleggende ved smerten kan altså overvinnes, sier Kirken. Men den har aldri narret noe menneske med hensyn til hva det koster oss. «Det er lettere å bryte istykker sitt kors enn å bære det», sa en kjent fransk teolog, dominikaneren pater *Sertillanges* en gang.

Smerten — en vei til medmennesket

I sin dypt loddende roman «En landsbyprests dagbok» lar dikteren *Georges Bernanos*, som også hadde lidt meget under sykdom, en av sine presteskikkelser si: «Jeg tror at dersom Gud ga oss en klar innsikt i de bånd som binder oss mennesker til hverandre på godt og på ondt i en ubrytelig solidaritet, så kunne vi ikke lenger leve.»

Vi aner vel alle hvor rett han har: Det kristne mysterium er en tro på den *stedfortredende* smerte: «Bær hverandres byrder.» Mon vi ikke her — i troens halv-mørke — rører ved en av de gåter som før eller siden opprører og piner oss alle som et tankekors: Den uskyldiges lidelse. Hvorfor nettopp han eller hun?

Vi er allesammen født og oppdratt innenfor den vesterlandske individualisme, med den veldige vekt den tillegger *enkeltmennesket* som isolert størrelse. Den kristne tro har en meget sterkere sans for fellesskapet menneskene imellom. Selv de iblant oss som er katolikker fra barnsben av må derfor langsomt vende sine sinn til dette at *vi er henvist til hverandre*. Sykdommen og smerten er et fellesanliggende — på sykehuset noen kvartaler borte — for å være helt konkret — utkjemper der i disse minutter en lidelse eller en smerte som kanskje — ad Guds mange veier — har en funksjon i min egen sjels historie. Eller omvendt: Hva vi selv må bære, kan gjennom troen og kjærligheten, bli en virkende årsak i et annet og ukjent men-

ROMANO GUARDINI — ET LIV I BØNNENS OG TANKENS VERDEN

Forleden satt en spebygget, hvithåret gammel mann med store svarte øyne etsteds nede i Tyskland og svarte på de hauger av brev som fra hele verden strømmet inn til hans 75-års dag. Det var *Romano Guardini*, hvis treroms leilighet i Bogenhausen ved München i mange år har vært noe av et sentrum for den katolske kirkes intellektuelle liv i Tyskland og noe av en kraftstasjon også for tusener av mennesker i andre land og av andre konfesjoner enn Monsignore Guardinis egen. Guardini gledet seg over å være tilbake etter en svær operasjon, og tok igjen i besittelse sitt «idéenes verksted», hvor han er omgitt av gammel kunst, tusener av bøker og et imponerende platearkiv. Blant bøkene er der forresten tre fulle hyller bare med hans egne verker, som spenner over et vidt felt — fra teologi til film. I sin fine, nitidige håndskrift skrev Guardini videre på sitt hovedverk, en studie over Dante som har opptatt ham i 40 år. Han tok også notater til en bok han forbereder om sammenhengen mellom tro og etikk. Og til stor glede for disipler og beundrere gjorde han kjent at han aktet å gjenoppta sine forelesninger ved München-universitetet i mai, og at han på vårparten kom til å gi en serie prekener i Ludwigs-kirche, der en høyst blandet «menighet» som teller intellektuelle og sosietetsfruer, ungdommer og aldrende sprader om hverandre. I München sier de spøkende at når Guardini preker ser en flere «verdslige» forgrunnsfigurer under hans prekestol enn på et karneval.

En av hans beundrere har sagt om Guardini at han minner om en av renessansens store humanister og synes å ha nøkkelen til alt. Enten han taler om atomvitenskap, Freud's psykoanalyse eller Paul Klee's malerier, om Hölderlins og Rilkes diktning eller om den kommunistiske dialektikk, så møter en alltid en mann med enestående innsikt og forståelse. Guardini synes å kjenne de broer som fører fra kunsten, litteraturen og tenkningen over til religionen.

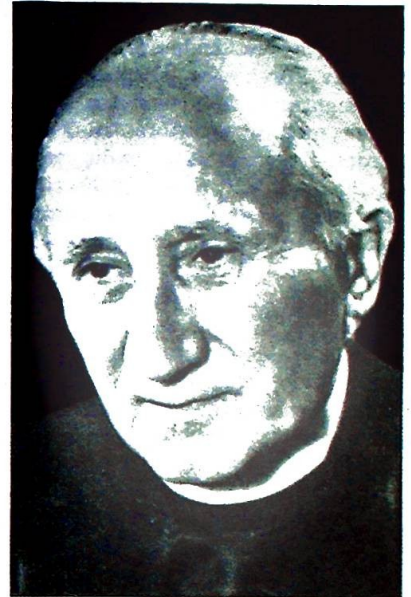
---

neskes vei mot lyset. Hvordan? Fordi kjærligheten og offeret i verden er en felleskapital som vi alle både bidrar til og forbruker av.

Denne overbevisning er selve åndedraget i den katolske medmenneskelighet: Moren som ofrer sitt eget sykeleie for sitt friske barn, den ensomme som ofrer sin forlatthet for at Gud må gi et menneske han aldri har sett eller noensinne kommer til å kjenne, sin nåde. Og i dette nådens usynlige spill, i denne skjulte spenning av krefter, er nettopp sykdommen en av de store muligheter — en av de kanaler gjennom hvilken Kristi gjerning blant menneskene fortsetter til tidens ende.

Sykdommen er en av de energier i Guds rike som stiller de største fordringer til vår tro. Men alt hva vi vet om lovmessigheten i kjærligheten til Gud og til nesten — de to største bud i kristendommen — sier oss, at Kirkens veldige bygg i virkeligheten er et mirakuløst stykke arkitektur. Det hviler nemlig ikke minst, med hele sin veldige tyngde, på skuldrene til lidende og sønderbrutte mennesker.

Romano Guardini:
Troen er det selvfølgelige sentrum.

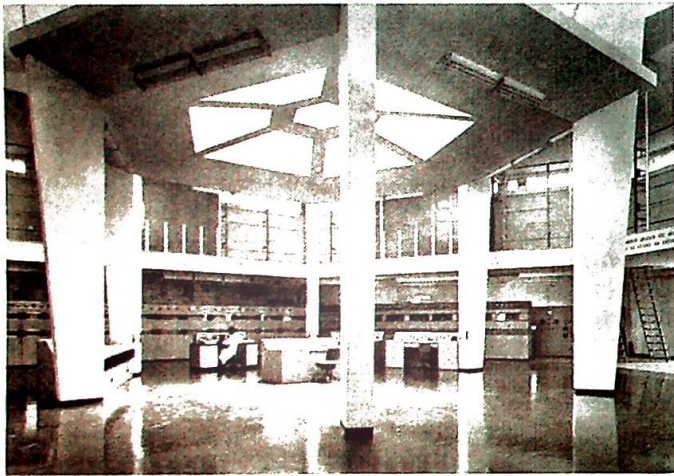
Romano Guardini er født i Verona, og er altså av italiensk opprinnelse. Men allerede i treårsalderen kom han med sin far, den italienske konsul i München, til Tyskland, og slo rot der. Han vokste opp i Mainz og studerte ved universitetet i Tübingen, hvor han først spesialiserte seg i biologi og fysikk. Men, skriver han etsteds, «jo mer jeg trengte inn i studiet av naturvitenskapene, desto mer ble jeg overbevist om at det hele og fulle svar lå ikke der». Motvillig ga hans foreldre ham lov til å studere til prest, og i 1912 ble han presteviet. Tre år senere tok han doktorgraden i teologi.

I 1918 utga Romano Guardini sin første bok. Den er oversatt til en rekke sprog, og er herhjemme både velkjent og verdsatt i sin danske utgave (Pauluskredsen) under titelen «Liturgiens Ånd». Den handler, sier han selv, om «å leke en lek for Herren, å fullende et kunstverk; ikke skape, men være til — det er liturgiens dypeste mening».

I tyveårene var Guardini professor ved Berlin-universitetet og midtpunktet i en krets av fremstående åndsmennesker. Men han visste også å beskytte den ro og tilbaketrukkenhet som tillot ham å be, tenke og skrive. Rett som det var reiste han til en liten landsby i Spessart-fjellene som heter Lohr, og som er et sentrum for den 700 000 mann sterke katolske ungdomsbevegelsen Guardini selv var med på å grunnlegge etter første verdenskrig. Her, i det romantiske Schloss Rothenfels, tilbragte Romano Guardini uker — enten i ensomt arbeide eller i samsvar med bønder, arbeidere og studenter som kom fra hele Tyskland. Engang overbeviste han 400 ungdommer om å tilbringe hele den stille uke i absolutt taushet. «Under messen påskedag», skrev en av dem etterpå, «følte vi med hele vårt vesen hva Kristi oppstandelse egentlig var. Etterpå gikk vi tilbords sammen, og siden danset vi. Der var ikke et streif av overfladisk lettsinn tilbake i oss, vi syntes vi visste hvordan disiplene må ha følt det da de oppdaget den tomme grav».

Vatikankringkasterens norske

Vatikanets Radio har allerede i noen år drevet regelmessige sendinger til de skandinaviske land. Siden nyttår er sendetiden utvidet: Hver onsdag sendes det nå som før avvekslende svenske, norske og danske programmer av forskjellig slag: foredrag, nyheter og aktuelle kommentarer. Men nytt for i år er søndagssendingene på norsk med nyhetsstoff fra Pavestolen og den katolske verden forøvrig. Alle sendingene går ut mellom kl. 20.30 og 20.45 G.M.T. eller 22.30 til 22.45 norsk sommertid. Stasjonen benytter som kjenningsmelodi og pausesignal den vakre latinske hymne «Christus vincit, Christus regnat» — spilt av et strykeorkester. Og mange rapporter fra norske lyttere kan fortelle at sendingene ofte kommer like godt inn i stuen som de lokale programmer. Den beste bølgelengde er 31.10, men mellombølgen — 196 meter — kommer også godt igjennom, spesielt i mørketiden. Endog fra andre siden av Dovre — fra Trøndelag — er der kommet rapport om god mottagelse. Det er heller ikke nødvendig å ha et kostbart mottagerapparat, — en av de

Like etter Hitler-Tysklands overfall på Polen i 1939 dukket en Gestapo-offiser opp i Guardini's kontor og erklærte at hans lærestol i kristen teologi herefter var avskaffet. «Vi har allerede en ideologi», sa han, «så det er overflødig med professorer i det faget.» Straks etter varslet noen venner Guardini om at han sto på nippet til å bli sendt til en konsentrasjonsleir. Han gikk da i dekning i et hus i Schwarzwald for resten av krigen.

Siden annen verdenskrig har Romano Guardini vært mer virksom enn noensinne, som foreleser, predikant og skribent. Hans Kristusbiografi — «Der Herr» — er blitt solgt i over en million eksemplarer og er blitt oversatt til engelsk, fransk, italiensk, spansk, hollandsk, gresk og japansk. Pave Pius XII utnevnte ham til pavelig husprelat i 1952, og kunne tale i timevis om filosofien med den vesle vismannen, — på tysk, som paven behersket godt fra sin nuntius-tid i Tyskland.

For to år siden, da den vest-lyske regjering hedret Guardini med den høyeste sivile utmerkelse i Tyskland — ordenen *Pour le mérite* — skrev den protestantiske avisen «Basler Nationalzeitung»: «Guardini's innflytelse rekker nå langt utenfor hans egen kirkes grenser. Han har ført troen tilbake til kretser som ble

regelmessige lyttere i Bergen bruker en «Kurer» reise-radio med innebygget antenne.

Det er nå 29 år siden Vatikanets Radio startet sin virksomhet. Begynnelsen var meget beskjedent: — et studio, en rundantenne og en kortbølgesender på 10 kW. I de første seks årene var der bare sendinger ved visse anledninger som f. eks. når det ble gitt oversettelser av pavebudskap. I 1937 kom en ny 50 kW. Telefunksender, plassert i det tidligere stjerneobservatorium på Castelgandolfo. Inntil slutten av krigen var der sendinger på de europeiske hovedsprog engelsk, fransk, italiensk, spansk og tysk. Idag sendes det på 29 sprog, og hvis en legger til de liturgiske sprog stiger antallet til 36.

Formålet med Vatikanets Radio er «at den kristne sannhets stemme må finne gjenklang i alle sinn» og i særdeleshet «å knytte den universelle hjord med nye bånd til sin øverste hyrde» — som det står skrevet i minneskriften for opprettelsen av den nye storsender utenfor Rom. Denne senderen, som ble innviet av Pius XII 27. oktober 1957, disponerer for tiden over en stor Brown Boweri 120 kW. sender for mellombølgen, en stor Philips 100 kW. kortbølgesender og en liten, provisorisk 20 kW. sender, også for kortbølgen. Philips-senderen er en gave fra de nederlandske katolikker. Det er 20 kW. senderen som opererer på 41-meter båndet, og dens svakhet er årsaken til den slette mottagelse der. Ved en særavtale mellom den Hellige Stol og Italia ble det mulig å sette opp den nye storsender utenfor Vatikanstaten — på området nord for Rom kalt Santa Maria di Galeria — en eiendom som tilhørte Collegium Germanicum og som har vatikansk eks-territorialrett.

En annen interessant ting ved den nye storzenderen er retningsantennene. Når man passerer senderområdet har en mere inntrykk av å se et moderne oljefelt enn en kringkaster. 21 store antennemaster er jevnt fordelt utover en kvadratkilometer flat romersk campagna og gjør det mulig å rette senderstyrken mot hvilken som helst him-

ansett som tapt for troen. Han er en av vår tids største religiøse skikkelser.»

Romano Guardini har ikke grunnlagt noen teologisk skole, og hans styrke ligger snarere i hans evner som forkynner og skribent enn i originale teorier. Selv sammen fatter han sitt verk slik: «Jeg har forsøkt å hjelpe mennesker til å finne troen. Jeg vet at intet er mer nødvendig enn nettopp det. Jeg har ganske enkelt søkt å motvirke den tankelivets splittelse som har forstyrret våre sinn under de siste 150 år. Når alt kommer til alt består jo ikke verden bare av håndgripelige fakta. Dersom vi innbiller oss dét, da ender vi i en rent materialistisk verdensbetraktning, eller — som en reaksjon — i den pseudo-mystiske ideologi som var grobunnen for nazismen. Jeg tror at alt som overhodet er å vite i denne verden er blitt åpenbart for oss gjennom Herrens ord. Troen er det selvfølgelig sentrum, det arkimediske punkt hvorfra et hvilket som helst problem kan forstås og løses. Sann kristendom gjennomtrenger og former hele personligheten, karakter, tanker, hver gestus og hver handling. En burde kunne gjenkjenne en kristen øyeblikkelig, om det så er gjennom den måten han klatrer opp i et tre på!»

sendinger

melretning. Over dem alle rager den 98 meter høye antenne for mellembølgen med toppen formet i et kors.

Vatikanets Radio blir drevet av jesuittene, og har sitt nåværende sete i den tidligere pavevilla på høyden i Vatikanhaven bak Peterskirken. Her residerer direktøren, pater Antonio Stefanizzi, og hans stab av nærmeste medarbeidere. Nesten alle programmene blir tatt opp på lyd-bånd, enten her eller i andre studio like utenfor Vatikanet. Blant medarbeiderne er pater Alexei som sender på stor-russisk, hvite-russisk og ukrainsk. For mange katolikker i landene bak jernteppet representerer Vatikankringkasteren den eneste forbindelse med den Hellige Far. Dette vet kommunistene godt om og søker å ødelegge programmene ved støysending. Etter en informasjon fra USA, skal der i alt være 1200 støysendere fordelt utover hele Øst-blokken. Støyen er mindre under gudstjenester og bønn, mens det er en ren pipekonsert straks nyhetene tar til. Allikevel vet man at det har lyktes for mange katolikker å konstruere teknisk raffinerte apparater som delvis kan sjalpe ut hylekonserten.

Fremtidsplanene består i å få flere store sendere så det kan bli mulig å utvide programmene til Afrika, Asia og Syd-Amerika, — og dessuten å sende flere programmer samtidig. En 100 kW-sender koster ca. halvannen million kroner.

Foruten de skandinaviske sendingene hver onsdag og søndag kveld, er der mange andre programmer som sikkert har interesse for katolske lyttere i Norge. Spesielt kan vi kanskje minne om rosenkransandakten på latin hver kveld kl. 20. G.M.T. — et utmerket middel til å innføre den daglige rosenkrans i familielivet. Program for denne andakt og plan for alle sendinger får en tilsendt på forespørsel. Forevrig er kringkasteren alltid takknemlig for lytterrapporter — som alle vil bli besvart med et prospektkort. Adressen er Den Skandinaviske Sending, Vatikanets Radio.

EWS

VATIKANETS RADIO

De skandinaviske sendingene ved Vatikanets Radio er nå utvidet til to kvartersendinger i uken. Hver søndag aften fra kl. 22.30 til 22.45 (norsk sommertid) er der nyheter på norsk fra Pavestolen og den katolske verden, og hver onsdag til samme tid foredrags-, nyhet og kommentarprogrammer på avvekslende svensk, dansk og norsk.

Rosenkransen bes daglig på latin kl. 22.

Bølgelengdene er 31,10, 41,21 og 196 meter.

Lytterrapporter mottas med takknemlighet.

Adr. er Den Skandinaviske Sending, Vatikanets Radio, Roma, Italia.

TO TANKE-VEKKERE

Amerikanerne har filmet britten *Graham Greene's* roman «Den stillferdige amerikaneren». De som minnes boken vet at den var en nokså bittersøt satire over den naive «demokratiske misjonær» fra USA som mot sin vilje kommer til å anrette ulykker i tidligere kolonier (den foregår i Indo-China) fordi han undervurderer de menneskelige og politiske problemer som melder seg i farvede folk når friheten og ansvaret banker på døren.

Da romanen kom (i 1956) hadde selvfølgelig nettopp amerikanerne vanskelig for å greie den stillferdige ironien over deres klossete reformforsøk. Nå har de hevnnet seg — og Greene har tydeligvis latt det skje uten å løfte en finger. Riktignok er filmen «Den stillferdige amerikaneren» et utmerket arbeide, en ypperlig fortalt historie som tilsynelatende slavisk følger bokens handling og har greid å overføre fra ord til bilder noe av undergangstemningen fra krigen mot Viet-minh-opprøret. *Michael Redgrave* spiller meget overbevisende den trette og skeptiske engelskmannen *Fowler*. *Audie Murphy* som amerikaneren *Pyle* er derimot noe nytt i forhold til boken, og her lukter man lunt. Filmen er nemlig et ganske fikst defensorat for ham — her blir han helt og martyr både i politikk og kjærlighet. Det er nokså forbausende at Greene har gått med på denne forskyvningen av perspektivet — kanskje har han syntes boken var for hard. Ihvertfall gleder en seg over den velspilte og velfotograferte filmen nesten like så meget som over den velskrevne romanen — om altså på andre premisser.

Noe helt annet er «*Broen*» — en tysk film som skildrer en episode fra sluttkampene i Tyskland i 1945 — «en hendelse som aldri kom med i noe krigskommuniké». Alt-så ennå en krigsfilm, sukker De vel trett. Ja — men denne er helt i særklasse, som ett av de voldsomste og mest forargede angrep på krigens vanvidd filmhistorien kjenner. *Bernhard Wicki* har over en roman av *Manfred Gregor* («*Broen*») som også foreligger på norsk, skapt et skrik mot umenneskeligheten som en ikke glemmer så snart.

I en tysk småby blir 16-årige gymnasiaster mobilisert under det siste desperate oppbud av reservister mot den allierte invasjon. Vi får lære å kjenne en gruppe skolegutter, halvt barn og halvt voksne, som ivrige går til krigen som om det var å leke indianer og hvit. Yrkes-offiserene gjør et stilltiende forsøk på å holde dem uten-

BLIKK på TIDEN

OPTIMISTISK STATUS

■ «Status over en etterkrigstid» heter en fengslende intervju-serie som «Morgenposten» har lagt opp. Nylig (25. mars) var det kirkelivets status som ble belyst, gjennom et intervju med døveprest Conrad Bonnevie-Svendsen, ved redaksjonssekretær Per Vokso.

Nå er det innlysende også for ikke-lutheranere at «temperaturen» innen den lutherske statskirke ennå i slektledd kommer til å være nesten identisk med temperaturen og vitaliteten i norsk kristendom som helhet betraktet: For flertallet i vårt land står ennå valget mellom dens kristendomsfortolkning — eller ingen.

Derfor noterer en seg med sympati og interesse at en så vidt sentral og velinformert skikkelse som Bonnevie-Svendsen gjør opp en i alt vesentlig *optimistisk* status for Statskirken. Selvom krigstidens målbevisste enighet er sprengt i stumper og stykker, og borgerkrigen innenfor statskirkens grenser raser som før, synes han at strukturforandringen når det gjelder kirkens virksomhet *utad* er lovende:

«Perioden» (etter krigen) har vel for en stor del vært preget av det man har kalt den kirkelige aktivitet. Det vil si at folkekirken gjennom sine organer har tatt initiativet til eller støttet en rekke nye organer og institusjoner, som alle tar sikte på å bringe kirken i kontakt med nye folkegrupper og nye problemer. Jeg kan jo bare minne om Menighetsinstituttet, Kristent Filmråd, Institutt for kristen oppseding, Kristent Studieråd, Kirkeakademiet og en rekke andre. Bakgrunnen for denne aktivitet må vel også søkes i krigstiden. Kirken fikk da plutselig nye, store oppgaver, den ble aktiv og tok initiativ, og den fikk oppslutning. Alt det som siden er skjedd i form av nye tiltak, forteller også om en overbevisning: Intet er kirken uvedkommende. Der hvor det foreligger en positiv oppgave, der skal også kirken være med. Men der hvor kirken går inn med sitt initiativ, der skal den også sørge for at arbeidet rent kvalitativt er på høyde. Og selv om meget er skjedd, må vi ikke glemme at der fremdeles ligger nok av uløste oppgaver foran oss.»

FROKOST I FARSUND

■ «Norsk skole i en krisetid» var emnet for et foredrag i Katolsk Forum nylig, der lektor Fredrik Werring følte vårt skolevesen på pulsen i lyset av den nye skoleordningen. Det er en puls som slår vagt og usikkert for tiden — og både hva

for kamphandlingene, men ved et tilfelle kommer de midt i ildlinjen fra en amerikansk panserspiss. Og så er disse skolekameratene med ett slag kommet rett fra speiderromantikken over i et helvete av stål og røk og blod. Med et sannhetens mot og en innbitt vilje til å avsløre trenger kameraet inn i hver enkelts ansikt og hver enkelts sinn der de én for én blir drept på den broen som de forsvarer i en innsats som er like oppofrende som den er meningsløs. Det er som om eksplosjonene river i stumper og stykker omkring dem hver frase de har hørt, og tilbake blir bare krigsvanviddets nakne, grinende ansikt: Det forferdelige i det organiserte masse mord. For en anklage!

«Broen» er såvisst ikke «avspenning», men den er ett av disse dokumenter fra vår egen tid som bygger opp og grunnfester en overbevisning. Og det er sjelden at film maktet å gjøre det med en så rystende gjennomslagskraft som i dette tilfellet.

lærerpersonell og husrom angår er misforholdet mellom de høytflyvende papirplaner og de faktiske muligheter så skrikende at det nærmer seg det groteske.

I en leder som er skrevet ut fra en solid dosis sunn fornuft tar «Dagbladet» (23. mars) opp et tilfelle fra Farsund, der en nettopp har reist en mønsterskole som er så flott og kostbar at elevene ikke får lov til å bruke sin egen frokostsal, fordi de erfaringsmessig rakker til det praktfulle rommet. Det er ikke bare et eksempel på feildisponering av byggemillionene, i en tid da mange klasser er rett og slett husløse. Det er også litt av et symbol på hele skolesituasjonen: Det velpolerte luksus-huset hvor elevene er blitt hjemløse — det vakre skall om et åndelig og karaktermessig vacuum:

«Tilfellet i Farsund er ikke det eneste av dette slaget, selv om en heldigvis sjelden er vitne til noe mer tragikomisk i skolesektoren.

Flere steder er deler av skoleanleggene så flotte at de ikke kan brukes. Utstillingsskolene står som et symbol på den ytre glans som savner innhold av verdi. Det er dannelse og oppdragelse det skorter på når vi bygger så fine skoler at skolebarna viser seg å være for mye vandaler til å gjøre seg nytte av dem.

Det må være en viss harmoni i utviklingen. Dersom det er umulig å hindre skolebarna i å ramponere skoleanlegg, som frokostsalen i Farsund, får vi heller slå av på kravene til skoleanlegg og bruke den skjerpede kritiske sans overfor barna og deres oppdragelse.

Vi har ikke råd til å bygge skolebygg til utstilling.»

Det lyder unektelig meget, meget riktig!

NY LIVSSTIL?

■ I norsk protestantisme, preget som den lenge har vært av pietismens og vekkelsens strenge avgjorthet overfor det den dømte som verdslig, er der ett og annet tegn til at det skjer et bevisst oppbrudd fra — for ikke å si opprør mot — det puritanske livsmønster. Nylig har to lutherske geistlige reist en storm ved å berøre fenomener som i norsk kristen livsstil teoretisk har vært såkalte *adiaphora* (gresk for moralsk nøytrale «mellemting»), men som faktisk, i brede lag av det norske kristenfolket,

har vært tabu og uforenlige med kristenavnet. På sin side har biskop Johannes Smidt gitt grønt lys for dans (med måte!). På den annen side har studentprest Alex Johnson uttalt seg tolerant om alkoholnyttelse (likeledes med måte). Det var åpenbart å så vind og høste storm — i «Vårt Land» har leserbrev på leserbrev uttrykt harme og forferdelse.

Der er et gammelt ord som sier at *abusus non tollit usum*. Eller oversatt: Det er ikke fordi en ting misbrukes at den nødvendigvis ikke må brukes. Det er sant at dansen i våre dager ofte utarter til former som er kristenmennesket uverdige. Det er også sant — og enda alvorligere! — at alkoholen forårsaker en avskrekkende sum av ulykke og elendighet. Men det er også sant at millioner av mennesker — kristne og ikke-kristne — har et forhold til begge deler som dikteres av sunt skjønn og klokt måtehold. Når dette er

mulig for mennesker på et rent «verdslig» etikk grunnlag, er det naturlig nok svært vanskelig å innse hvorfor et kristent menneske, under nådens inspirasjon, prinsipielt ikke skulle kunne prestere en tilsvarende moralsk disiplin og selvkontroll. Et kristent livsmønster som *a priori* dømmer dette som umulig for gjennomsnittet, må virke snarere som en fryktsom livsflukt enn som en frigjørelse av karakterlivet.

Det synes nærliggende å la enhver få handle og råde etter sin samvittighet i slike spørsmål, uten at hans ansvar og kristen-

stand derfor — privat eller offentlig — skal trekkes i tvil. Den geskjeftige iveren etter å dømme medkristne fra kristennavnet fordi de ikke passer inn i vårt personlige adferdsmønster er nemlig *ikke* et *adialoron* i kristen moral. Evangeliet har et ganske anderledes utvetydig navn på den sak. Bare se efter!

KJØPT OG BETALT?

■ I gamle dager var kongelige personer nesten utilnærmelige for alminnelige dødelige, bortsett fra noen få utvalgte. I våre dager opplever vi den motsatte ytterlighet — det mangehodede uhyre som heter publikum forlanger deres privatliv og hjerteanliggende til salgs gjennom kiosklukene, uke etter uke, år ut og år inn. Fra å være ukrenkelige majesteteter er de nå på god vei til å bli oppfattet som personer publikum har kjøpt og betalt, og hvis intimere affærer de fritt kan forlange på bordet.

Vi vet ikke hvor mange ganger dags- og ukepressen nå har tvangsforlovet Kronprinsen og andre ugifte kongsemner med et rikt skiftende utvalg prinsesser. Vi vet bare at kongelige personer må ofre så meget av sitt dagligliv til offentligheten og blitzlampene at det ikke var for meget om de i så personlige affærer fikk nytte godt av litt alminnelig hensynsfullhet og dannelse fra pressens side. De klåfingrede penneknektene får vente på kommunikéet — det er hverken pressen eller Kongehuset verdig at dets medlemmer blir utsatt for den rene og skjære forfølgelse i sensasjonens hellige navn.

DEN SISTE FERD

■ Om et heller dystert emne — nemlig om begravelserformer — skriver amanuensis Kristian Horn, human-etikkens utrettelige forkjemper, en hel kronikk («Dagbladet» 26. februar). Den er alt annet enn kjedelig — synsvinkelen er tvert om høyst original: Den er en praktisk anvisning på hvordan en kan bli stående i statskirken og samtidig unnsnippe dens kristne begravelserform. Nå skulle en jo tro at den både enkleste og redeligste måte å oppnå dette siste på, simpelthen var å melde seg ut av en kirke hvis tro man altså ikke deler.

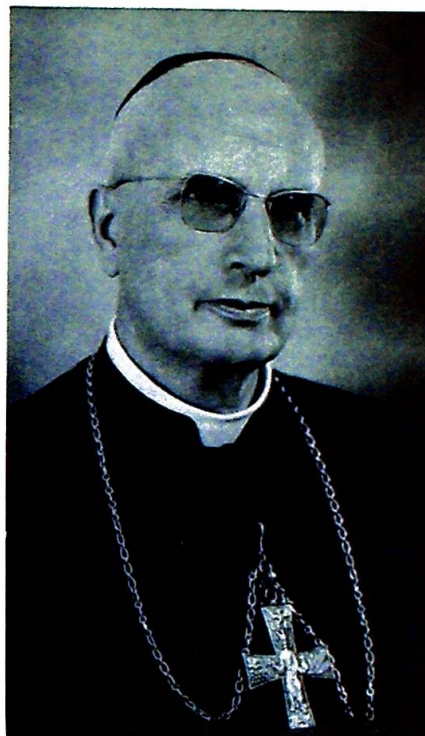
Men nei.

Kristian Horn's hjelpende hånd gjelder dem som et helt liv efter sin dåp er blitt «hengende igjen» i statskirken uten å tro eller (bevisst) leve det den lærer, og som ikke ønsker gudsord og salmesang over sin siste ferd. Til det formål er humanetikeren så oppfinnsom at det ville virke komisk, dersom ikke emnet var så alvorlig som det er.

Statskirkens elastiske medvirken til hva han kaller «pinlige blandingsseremonier» over avdøde som like til sitt siste pust ga en god dag i både kirke og kristendom, er et kapittel for seg — det har også sine menneskelige, og følgelig unnskydelige sider. Mer gåtefull er Kristian Horn's noe pedantiske iver efter å lure den forrettende presten ut av hans naturlige og forøvrig lovbestemte rolle. Det er åpenbart ikke så helt lett — også human-etikere har sine prøvelser: «I mange tilfeller har det lyktes å bevege presten til ikke å holde en preken og til og med redusere skriftlesningen til et minimum. Men så synger forsamlingen salmer, og dermed får seremonien et religiøst prek (*sic!* Skal da vel være «preg») likevel.»

Det er med andre ord litt av en nøtt å knekke. Men Kristian Horn vet råd, til hjelp for dem som han hevder er «fortvilet» over det selvklaare og logiske i at den lutherske kirke begraver sine medlemmer ifølge luthersk ritual. «I de seinere år har det skjedd en viss forandring,» skriver han: Ved å henvende seg til begravelserbyrået med opplysning om at avdøde ganske visst var medlem av Statskirken, men ønskes bisatt uten geistlig bistand og i en rent ikke-kristen seremoni, oppnår man faktisk at presten resignerer og uteblir fra begravelsen som uønsket. Han nøyer seg med å forrette den ritual-nødvendige bønn og

Mgr. Lucas apostolisk delegat

Erkebiskop Lucas, som nylig — efter kort tids virke som apostolisk visitator i de nordiske land — er blitt utnevnt til permanent apostolisk delegat for Norden, med sete i København.

FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Ved dekret av 21. mars 1960 gir Kongregasjonen for Det Hellige Officium biskopene fullmakt til å tillate utdelingen av kommunionen utenfor messen også om ettermiddagen eller aftenen, dog bare i forbindelse med en gudstjeneste eller fellesandakt i kirken.

I vårt bispedømme vil vi gi denne tillatelse ved korsveilandakter og ved sakramentale velsignelser på større festdager eller festligheter (ikke på søndager, Kristi himmelferd og 1. juledag).

skriftlesning i sykehusets kapell før den ikke-kristne bålferden, eller efter denne, i krematoriets kjeller før brenningen.

Amanuensis Horn har, som man ser, muligens oppdaget et Columbi egg. Men man får ha oss unnskyldt at vi fryser, både ved hans tvetydige og noe makabre løsning på et problem der livssannheten er implisert, og ved en geistlig imøtekommenhet som vel bare kan øke begrepsforvirringen omkring det alvor den kristne kirke tillegger sitt eget budskap.

Frater Candidus.

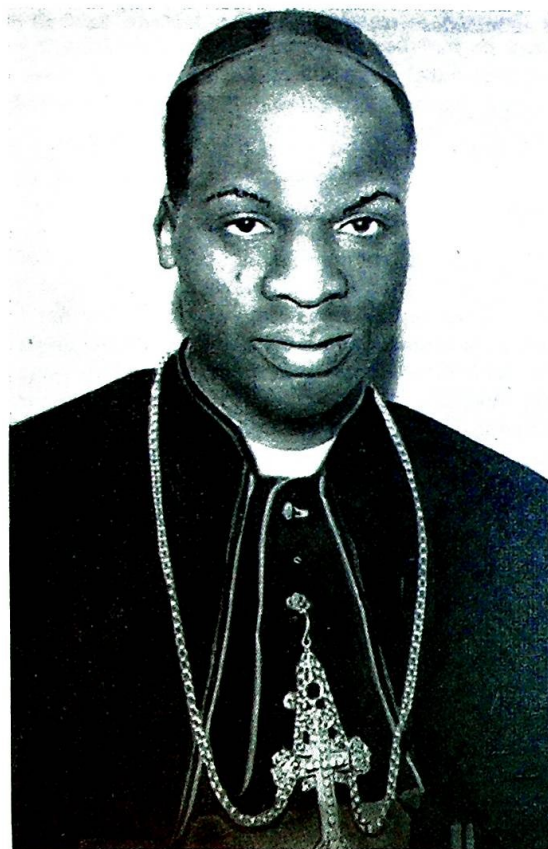
Den sorte kardinal

Mens man i Sør-Afrika meier ned våpenløse afrikanere i Evangeliets navn, løser den katolske kirke raseproblemet på en annen måte: Næmlig ved simpelthen å nekte å gjøre det til noe problem. Den innser at det først og fremst er et spørsmål om sivilisasjon: I det øyeblikk den ikke-hvite er i besiddelse av den utdannelse og den innsikt som trenges for å gjøre ham til et likeverdig medlem av samfunnet, er han berettiget til alle de stillinger som hans dyktighet kvalifiserer ham til. Et eklatant eksempel på dette har vi nettopp fått gjennom meddelelsen om biskop Laurian Rugambwa's utnevning til kardinal.

Efter at den katolske Afrika-misjon hadde ligget nede i henimot et par hundre år, tok den et nytt oppsving for omtrent hundre år siden, da misjonærer fra nær sagt hele Vest-Europa ble satt inn i arbeidet. Særlig ble området omkring Victoria-sjøen et fruktbart misjonsområde. Uganda fikk sine martyrer i 1880-årene, men er siden blitt et av de land hvor både katolsk og protestantisk misjon har fått sin rikeste høst. Ruanda-Urundi har likeledes en meget stor prosent katolikker blant sine innbyggere. Tanganyika, som grenser opp til Victoria-sjøen i sør og vest, har en adskillig mindre kristen befolkning — det skyldes for en stor del at landet lå under tysk administrasjon frem til verdenskrigen, og katolske misjonærer var lite velsett. Allikevel teller Tanganyika idag 1.5 millioner katolikker på 9.3 mill. innbyggere, og 500 000 protestanter. Den rye kardinals bispedømme ligger imidlertid i Tanganyikas nordvestlige hjørne av landet, vest for Victoria-sjøen, og hører til landets mest kristne distrikter (61 500 katolikker på 130 000 innbyggere, hvilket gir tett innpå 50 %). Han har 29 prestertil sin disposisjon, og 20 sorte teologistudenter i sitt seminar i Rutabo.

Den nye kardinalen er ikke et helt ubeskrevet blad selv om han er en ung mann — ung ikke bare etter Vatikanets mål! Han ble født i 1912 i en hedensk familie av Bahayafolket, og det var hans bestefar som ga ham navnet Rugambwa: «vordende berømmet». På denne tiden fantes det ikke misjonærer i hans land; kongen, Rugambwas grandonkel, tok vel imot tyskerne, men så ikke med de samme blide øyne til misjonærene. Den første misjonen i Rutabo ble ikke grunnlagt før i 1922. Allerede tidligere var imidlertid unge Rugambwa blitt døpt — i skolen hos misjonærene på Uganda-siden av grensen. Det var også i Katigondo i Uganda at han fortsatte sine studier til prest og ble ordinert i 1943. Etter fem år i misjonens tjeneste ble Laurian Rugambwa sendt til Roma for å ta en doktorgrad i kirkerett. Bare noen uker etter vel gjennomført eksamen, ble han så utnevnt til biskop i sitt hjemland, som ble utskilt som eget bispedistrikt. Få år senere ble hierarkiet opprettet i Sentral-Afrika, og Rutabo ble selvstendig bispedømme.

I mellomtiden har den unge dynamiske biskop ikke begravet seg i de lokale pastorale oppgavene. Han har forstått at ikke minst et misjonsland har alt å vinne på en nær kontakt med den gamle kristenhet. Derfor har han gjort flere reiser i Europa og USA; han taler foruten tre afrikanske språk også fire europeiske. Ifjor deltok han i den viktige kongressen for misjonsliturgi som ble holdt i Nijmegen (og som vi tidligere

Laurian kardinal Rugambwa.

har omtalt i «St. Olav»). Og denne åpenheten for verdenskirken, denne viljen til å se problemene i sammenheng, har uten tvil veid tungt i vektskålen for hans utnevning til kardinal, — selv om også det faktum at han på det nærmeste er nestor i ansiennitet blant de afrikanske biskopene, har hatt sin store betydning.

Tanganyika står idag for tur til å få sin uavhengighet. Kirken kan bare, som i Kongo, som i Kamerun, glede seg over det; den vet at den har vært en avgjørende faktor i denne utviklingen. Den er selvfølgelig ikke blind for farene ved at uansvarlige elementer tvinger frem et selvstyre som folket ikke er modent for, og dermed skaper betingelser for diktatur eller anarki. I Tanganyika er imidlertid uavhengighetsforkjempernes leder, Julius Nyerere, katolikk. Det samme gjelder formannen og sekretæren for fagforbundet. Så får man håpe at det betyr et godt varsel for det uavhengige Tanganyikas kristne fremtid. Og når Kirkens øverste leder utnevner biskop Rugambwa til kardinal, bevidner den dermed sin tillit til Afrikas kristne minoritet, og sin tro på at det sorte Afrika vil formå å frembringe de kristne kadre som trenges for å gjennomsyre hele verdensdelen med Evangeliets ånd.

EN RETTELSE

På tross av forfatterens korrektur-anstrengelser er nest-siste setning i TO LOVSANGER TIL MODERSKAPET (St. Olav nr. 6) dessverre forvansket. Der skal stå «Den mest betydelige» — ikke noe annet.

Peregrinus.

UTLANDET

KHRUSTSJOV OG KATOLIKKENE

«Ansikt til ansikt med dem som er tvunget til å tie, vil vi også selv tie — av respekt og av sympati. Overfor visse andre er det vår verdighet som tilsier oss den samme taushet. Vi vil frivillig være en taushetens kirke.» Slik skrev biskopen av La Rochelle foran statsminister Khrustsjovs besøk i Frankrike; og med disse ordene ga han uttrykk for en almen opinion blant de franske katolikker. Man bebreidet ikke de Gaulle hans initiativ, men understreket at Kirken, qua Kirke, hadde sine egne forbehold å ta: «Man kan selvfølgelig bare være velvillig innstilt overfor alle forhandlinger som kan fremme fredens interesser,» uttalte kardinal Richaud, erkebiskop av Bordeaux. «Men i nærvær av en mann som ikke bare er regjerings-sjef, men også den offisielle representant for den ateistiske og kristenforfølgende kommunisme, kan ikke katolikkene glemme taushetens kirke... Og samtidig må de huske alt hva kommunismen inneholder av ting som strider mot naturretten og den menneskelige persons verdighet.» Den katolske fredsbevegelsens organ, *Pax Christi*, uttalte seg i samme retning: «Khrustsjov har blod på hendene... Men han er døpt og en bror i Kristus, og Guds nåde arbeider også i ham; altså er det vår plikt å be for ham... Og for det tredje: Herr K. er republikkens gjest, og... der er et felles beste, som er universelt og udelelig, som vi alle må samarbeide for, ansikt til ansikt med truselen om den totale krigs katastrofe.»

I overensstemmelse med denne dobbelte parolen: Respekt for statssjefen, avstandtagen fra kristendomsforfølgeren — fikk hele den franske geistlighet ordre om ikke å delta i noen offisielle manifestasjoner i anledning Khrustsjovs besøk, hverken for eller imot. Under sine eventuelle besøk i kirker ville han bli mottatt av en profesjonell omviser — hvilket også ville være fullt ut korrekt, siden kirkene i Frankrike er statseiendom.

NORSK KARMELITTONNE AVGÅTT VED DØDEN

R.I.P.

Den 12. februar i år døde en norskfødt karmelittnonne, Søster Mary Magdalen of St. Joseph (f. Hulda Larsen) i sitt kloster Bridge Lane, Golders Green, London, i en alder av 81 år. Sr. Mary Magdalen var født i Drammen i 1879 av norske foreldre. Hun ble opptatt i Kirken i Frankrike i 1912, mens hun tjenestegjorde i en fransk diplomatfamilie. I 1937 trådte hun inn i karmelittordenens engelske provins, som «extern suster» i klosteret i London.

Da biskop Mangers i 1950 besøkte England, som gjest under hundreårs-jubileet for det engelske hierarkis gjenopprettelse, avla han et særskilt besøk i Bridge Lane-klosteret for å hilse på den eneste norsk-fødte karmelitt, som var rørt over å kunne tale sitt morsmål med ham, etter mange års liv bak klostermurene. Norge og den norske kongefamilie hadde en stor plass i hennes hengivenhet og hennes forbønn.

Hun hvile i fred.

I Dijon aktet riktignok byens borgermester, domherre Kir, å gjøre en unntagelse. Dijon er «vennskapsby» med Stalingrad, og den 84-årige borgermesteren hadde selv invitert Khrustsjov til byen. Domherre Kir ble imidlertid av sin biskop betydet å holde seg vekk under statsministerens besøk, hvilket han da gjorde — under protest. I seg selv har saken ikke stor betydning, og noen offisiell katolsk avstandstagen fra tanken om en «sameksistens» kan man ikke se i den. Men som en ny illustrasjon til nødvendigheten av et radikalt skille mellom offentlige og sivile kirkelige embeder er den unektelig ganske nyttig.

DE KRISTNE I KINA

Kristenforfølgelsene fortsetter med uforminsket kraft i Kina. Sjelden blir detaljene kjent i Vesten, de aller fleste av biskopene såvel som de europeiske og amerikanske misjonærene er forlenget enten dømt eller utvist, og forfølgernes anstrengelser retter seg nå mest mot den store masse av katolikker. I midten av mars fant man det imidlertid opportunt med en ny stor prosess — nemlig mot den kjente og avholdte erkebiskopen av Shanghai, Mgr. *Kung-Ping-Mei*, og amerikaneren James Edward *Walsh*. Erkebiskop Kung har allerede sittet fem år i fengsel. Nå ble han ansett som moden for en rettssak. Anklagene lød på «høyforræderi» og «samarbeid med imperialistene». Biskopen holdt imidlertid stand til det siste, til tross for all hjernevask. Dommen ble livsvarig fengsel.

Mgr. *Walsh* kom første gang til Kina i 1918, som en av Maryknoll-misjonens første utsendinger, og har ialt tilbragt trede år i landet. Sist kom han tilbake dit i 1948, som sjef for det katolske koordinasjonsbyrå i Shanghai. Byrået måtte stanse sin virksomhet i 1951, men så sent som i 1956 nektet han å forlate landet; han mente at hans nærvær fremdeles kunne bety noe for de kinesiske katolikkene. I oktober 1958 ble han endelig arrestert og underkastet hjernevask. Man vet ikke sikkert hvorvidt det har lyktes kineserne å få ham til å «tilstå sine forbytelse». Anklagen lød selvfølgelig på spionasje, og dertil organisering av «kontrarevolusjonære bander» — de siste anklager henspiller på Marialegionen! Dommen lød på 20 års fengsel.

Proessen er et nytt kraftig sjokk for den amerikanske opinion, og den amerikanske regjering har uttalt sin skarpeste fordømmelse over dette overgrepet. Den amerikanske ambassadør i Warszawa har fått instruksjoner om å nedlegge protest hos den kinesiske ambassadør samme sted (de to land har som kjent ikke diplomatisk forbindelse). Men på biskop Walsh selv er dommen neppe kommet som noen overraskelse. Da tilbudet om hjemreise kom i 1956, skrev han til sine overordnede: «Jeg føler meg ikke tilbøyelig til å stikke av bare fordi visse folk ikke synes om min religion. Internering og død er ganske enkelt den normale risiko for folk i vår stand, og en lav pris for å få lov til å utføre vår plikt.» Og hans venner i Hong Kong sier: «Biskop Walsh ønsket å dele de kinesiske presters kamper og lidelser. Gråt ikke over ham. Han er der han ønsker å være, og gjør det han ønsker å gjøre.»

BILTUR I EUROPA

For bare kr. 600.— vil De kunne disponere en stor amerikansk bil (Mercury 1948) for en opptil to måneders tur i Europa. Bilen avhentes i Oslo og avleveres i Roma.

Henv. St. Olavs eksp.

VATIKANET.

Apostolisk delegat for Skandinavia.

Den apostoliske visitator for Skandinavia, erkebiskop Lucas, som ble utnevnt ifjor, er nå utnevnt til apostolisk delegat. Det vil si at Vatikanets representasjon i Skandinavia nå vil bli av permanent natur. Hittil har den apostoliske visitator hatt midlertidig opphold i Stockholm. Den apostoliske delegasjons sete vil imidlertid bli forlagt til København.

Kardinal Tardini holder ny pressekonferanse.

Kardinal Tardini, pavens statssekretær er på benene igjen etter en lengere sykdom. På en pressekonferanse nylig uttalte han at han nå måtte tenke på å trekke seg tilbake, da han ikke lenger hadde sin fulle arbeidskraft. Domenico Tardini har vært i statssekretariatets tjeneste i 37 år. — Senere meldes det imidlertid at paven har gjort det klart at noe skifte vil ikke inntre med det aller første.

Paven i arbeiderkvarterene.

I løpet av den siste måneden har paven avlagt en rekke besøk i arbeiderkvarterene i og omkring Roma, til den lokale befolknings store begeistring. I

en tale til folket i Tiburtino sa paven at folkesproget ville bli tatt mer og mer i bruk i gudstjensten. Den vil dermed komme nærmere også de enkleste mennesker, som ofte ikke forsto dens latin. Ved en annen anledning sto den jublende menneskemassen så tett om paven, at det bare var med møyne han kom frem til kirken, hvor han pustet lettet ut til sine ledsagere: «Gudskjelov at jeg kom fra det med livet!»

BRASIL.

Pavelig legat til innvielsen av den nye hovedstad.

Pave Johannes XXIII har utnevnt patriarken av Lisboa til sin legat ved den forestående innvielse av Brasils nye hovedstad, Brasilia, som er under anleggning i det indre av landet. Byen skal

NORGES KATOLSKE
KVINNEFORBUND'S

utdannelsesfond for katolsk ungdom. Søknad om å komme i betraktning ved utdeling av fondets renter, ledsaget av anbefaling fra søkerens sogneprest, bes innsendt innen 1. mai d.å. til styrets formann, Dagny How, Fougstadgt. 22 Oslo.

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

Halden-firmaer	Karl Knap A/s Tif. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum — Vaskemaskiner — Kjølenskap	ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Tif. 1630
Gunnar Setterquist Elektrisk forretning, Aut. installatør og radioforhandler Tif. 1981 og 1733 — Storgt. 1	FRIDTJOF NIELSEN Kjøtt- og pølsevareforretning Tif. Forr. 1094 — Privat 1282 Etbl. 1890	Fredrikshalds Meieribolag HALDEN
E. Sem A/s Bøker — Papir — Trykksaker	A/S HALDEN BRYGGERI	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tif. 1844 - 2535
Martha Klein Ahlsen Frukt - Sjokolade - Tobakk Tif. 1269	Paul Johannesen <i>Alt i ux og optik</i> TELF. 20 11	Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid og innramming Tif. 2976
KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatesseforretning Tif. 1155 - Privat 1159	HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger	Manufaktur og utstyr TEKSTILHUSET A/S
CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tif. 1118	SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tif. 2746	HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tif. 1264

samtidig bli sete for en erkebiskop, og en moderne katedral er innbefattet i planlegningen.

DANMARK.

København-lege i kloster?

Den kjente psykiater, overlege Paul Reiter i København, har nylig søkt om opptagelse i et benediktinerkloster. Overlegen er nå 66 år gammel. Han har i sin tid gjort seg bemerket ved en større avhandling over Martin Luther — sett fra psykiaterens synspunkt.

IRLAND.

Overskudd av prester.

Mens det i de fleste andre land her-sker prestenød, kan Irland fremdeles eksportere et stort overskudd av prester. Av de ca. 400 prester som årlig vies i Irland, går tre fjerdeparter i Kirkens tjeneste utenlands, dels i de engelsktalende land, dels i misjonene.

ITALIA.

Sicilianske munk i Mafiaen?

Også i norsk presse kunne man for en måneds tid tilbake lese om at en bande av mordere og pengeutpressere var oppdaget i et kapusinerkloster på Sicilia. Det ble til og med hevdet at prester hadde benyttet seg av skriftestolen i utpressingsøyemed. Det viser seg imidlertid at ingen prest var tiltalt i saken, og at noe misbruk av skriftestolen følgelig

ikke kunne ha funnet sted. Saken er for-øvrig flere år gammel og gravet frem igjen av meget bestemte propagandistiske grunner. Det dreier seg om et par legbrødre, som tydeligvis, av frykt for mafiaen, hadde latt seg bruke som mellemenn i en pengeutpressingsaffære.

KAMERUN.

Fire geistlige bortført.

Sorte terrorister har nylig bortført fire innfødte prester fra sine misjonsstasjoner i det indre av landet. Også flere andre har vært utsatt for overfall, og fått sine messeklær og andre liturgiske gjenstander skjendet og brent. Ordensmakten står hjelpeløs overfor terroristbandene, som nå kan telles i hundrer. De bortførte prestenes skjebne er ukjent.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinikk, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveising — Stanseartikler

HAMAR

Hedmark Cementvarefabrik E. GRILL FASTING

Hamar
Elverum - Stange - Kongsvinger

Ingeniør- og Rørleggerforretning

Strandgt. 53, Hamar
Telefon 21 520

STAVANGER

STAVANGER BEGRAVELSESBYRÅ

MAGNUS MADSEN
Tif. 20433
Privat 27194

TEKNISK BUREAU A/S

Tif. 27 030 - Stavanger

STAVANGER

HELGE HELGESEN Slakterforretning

Pedersgt. 7
Tif. 22919

Sengeutstyr og Hvitevarer
Norem Baade's

OLAF L. MÜLLER
Sykeartikler
Drogeri og Parfumeri
Stavanger

NORSKE MEIERIERS SALGSSENTRAL

STAVANGER

J. F. MARNBURG A/S
Manufaktur og utstyr.
Stavanger

STAVANGER PLISSEFORRETNING

Kjoler
Bluser
Undertøy

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

TV
RADIO
ELEKTRO

H. GUSTAFSON A-S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Hans Ekjord

FARVEHANDEL

St. Olavs gt. 3
Tlf. 42 16 13

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid
kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag.
Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe
Wehn, treffes etter avtale i telefon
56 60 78 onsdag kl. 18-19.

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90